A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2016. október 20.*

„Előzetes döntéshozatal — Ipari és kereskedelmi tulajdon — Szerzői jog és szomszédos jogok — 93/98/EGK irányelv — A 10. cikk (2) bekezdése — Védelmi idő — A védelem feléledésének elmaradása a Berni Egyezmény következtében”

A C-169/15. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Benelux Gerechtshof (Benelux Bíróság) a Bírósághoz 2015. április 13-án érkezett, 2015. március 27-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Montis Design BV**

és

a **Goossens Meubelen BV** között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen tanácselnök, M. Vilaras, J. Malenovský (előadó), M. Safjan és D. Šváby bírák,

főtanácsnok: M. Campos Sánchez-Bordona,

hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2016. március 10-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Montis Design BV képviseletében F. Berndsen és C. Van Vlockhoven advocaten,

– a Goossens Meubelen BV képviseletében M. Scheltema, S. Kingma és P. Lodestijn advocaten,

– a portugál kormány képviseletében L. Inez Fernandes és T. Rendas, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében P. Loewenthal és J. Samnadda, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2016. május 31-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: holland.

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a szerzői jog és egyes szomszédos jogok védelmi idejének összehangolásáról szóló, 1993. október 29-i 93/98/EGK tanácsi irányelv (HL 1993. L 290., 9. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 141. o.) 10. cikke (2) bekezdésének és 13. cikke (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.

2 Ezt a kérelmet a Montis Design BV (a továbbiakban: Montis) és a Goossens Meubelen BV (a továbbiakban: Goossens) között, a Montisnak a „Charly” és a „Chaplin” székek formatervezési mintáján fennálló szerzői jogainak a Goossens általi potenciális megsértése tárgyában folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő.

Jogi háttér

A nemzetközi jog

A Berni Egyezmény

3 Az irodalmi és a művészeti művek védelméről szóló Berni Uniós Egyezmény (Párizsban, az 1971. évi július hó 24. napján felülvizsgált szöveg, a továbbiakban: Berni Egyezmény, kihirdette: az 1975. évi 4. tvr.) a 1979. július 28-i módosításból eredő változata 5. cikkének (2) bekezdése az alábbiakat írja elő:

„E jogok élvezete és gyakorlása nincs kötve semmiféle alakszerűséghez és független attól, hogy a mű a származásának országában védelem alatt áll-e. Ennélfogva – az ezen Egyezményben foglalt kikötéseken kívül – a védelem terjedelme, valamint a szerzői jogainak védelmére biztosított eszközök igénybevétele tekintetében kizárólag annak az országnak a törvényei irányadók, ahol a védelmet igénylik.”

A WTO-egyezmény és a TRIPS-megállapodás

4 A szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló megállapodást (a továbbiakban: TRIPS-megállapodás) 1994. április 15-én, Marrakeshben írták alá. Ezt a megállapodást, amely a Kereskedelmi Világszervezetet létrehozó egyezmény (a továbbiakban: WTO-egyezmény) 1 C. mellékletében szerepel, a többoldalú tárgyalások uruguayi fordulóján (1986–1994) elért megállapodásoknak a Közösség nevében a hatáskörébe tartozó ügyek tekintetében történő megkötéséről szóló, 1994. december 22-i 94/800/EK tanácsi határozattal (HL 1994. L 336., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 21. kötet, 80. o.) hagyták jóvá.

5 A WTO-egyezmény és a TRIPS-megállapodás 1995. január 1-jén lépett hatályba. Ugyanakkor, a TRIPS-megállapodás 65. cikkének (1) bekezdése szerint a Kereskedelmi Világszervezetet tagjai nem voltak kötelesek e megállapodás rendelkezéseit alkalmazni a WTO-egyezmény hatálybalépését követő egyéves általános határidő lejárta, azaz 1996. január 1-je előtt.

6 A TRIPS-megállapodás 9. cikkének (1) bekezdése kimondja:

„A [WTO] Tag[jai] betartják a [Berni Egyezmény] […] (1971) 1–21. cikkeiben, valamint a Függelékében foglaltakat […]”

Az uniós jog

A 93/98 irányelv

7 A 93/98 irányelv (27) preambulumbekezdése kimondta:

„mivel a szerzett jogok és jogos elvárások védelme a Közösség jogrendjének részét képezik; mivel a tagállamok rendelkezhetnek különösen úgy, hogy az ezen irányelv értelmében feléledő szerzői és szomszédos jogok bizonyos feltételek esetén nem kötelezik díjfizetésre azokat, akik a műveket jóhiszeműen hasznosították, amikor azok közkincsnek minősültek”.

8 Ezen irányelv 1. cikkének (1) bekezdése a következőket mondta ki:

„A Berni Egyezmény 2. cikke értelmében vett irodalmi és művészeti művek a szerző életében és a halálától számított 70 éven át részesülnek szerzői jogi védelemben, attól az időponttól függetlenül, amikor a művet jogszerűen nyilvánosságra hozták.”

9 Az említett irányelv 10. cikkének (2) és (3) bekezdése a következőképpen rendelkezett:

„(2) Az ezen irányelvben foglalt védelmi időket minden olyan műre vagy teljesítményre alkalmazni kell, amely legalább egy tagállamban védelemben részesül a 13. cikk (1) bekezdésében meghatározott időpontban a szerzői jogra vagy a szomszédos jogokra vonatkozó nemzeti rendelkezéseknek megfelelően, vagy amely ezen időpontban megfelel a 92/100/EGK irányelvben foglalt védelmi feltételeknek.

(3) Ez az irányelv nem érinti a 13. cikk (1) bekezdésében foglalt időpontot megelőzően végzett felhasználási cselekményeket. A tagállamok elfogadják azokat a rendelkezéseket, amelyek különösen a harmadik személyek által szerzett jogok védelme érdekében szükségesek.”

10 Ugyanezen irányelv 13. cikkének (1) bekezdése így rendelkezett:

„A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ezen irányelv 1–11. cikkének 1995. július 1-je előtt megfeleljenek.”

A 92/100/EGK irányelv

11 A bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról szóló, 1992. november 19-i 92/100/EGK tanácsi irányelv (HL 1992. L 346., 61. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 120. o.) 3. cikke az alábbiak szerint rendelkezett:

„Az építészeti és az iparművészeti alkotásokon fennálló bérleti és haszonkölcsönzési jog nem tartozik ezen irányelv hatálya alá.”

A benelux jog

12 Az egységes benelux formatervezésiminta-oltalmi törvény – amelynek szövegét az 1966. október 25-i egyezmény (*Tractatenblad* 1966., 292. sz., 3. o., a továbbiakban: egységes törvény) állapította meg – 1975. január 1-jén lépett hatályba. E törvény 12. cikke szerint a formatervezési minta bejelentése lajstromozása érvényességének időtartama a bejelentéstől számított öt év.

13 Az egységes törvény 21. cikke az alábbiak szerint rendelkezett:

„(1) A kiemelkedő művészi jelleggel bíró formatervezési mintát e törvény és ezzel egyidejűleg a szerzői jogra vonatkozó törvények is védelemben részesíthetik, amennyiben e két jogszabály alkalmazási feltételei fennállnak.

[...]

(3) A kiemelkedő művészi jelleggel bíró formatervezési minta oltalmának megsemmisítésével vagy az említett bejelentésből eredő kizárólagos jog megszűnésével egyidejűleg megszűnik az e formatervezési minta tekintetében fennálló szerzői jog, ha mind a két jog ugyanazt a jogosultat illeti meg; a szerzői jog azonban nem szűnik meg, ha a formatervezési minta jogosultja a 24. cikk értelmében vett külön nyilatkozatot tesz szerzői jogainak fenntartása céljából.”

14 E törvény 24. cikkének (1) és (2) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezett:

„(1) A 21. cikk [(3) bekezdésében] foglalt nyilatkozatot a végrehajtási rendeletben meghatározandó formában és az abban rögzített díj megfizetése mellett, a formatervezési mintán fennálló kizárólagos jog megszűnését megelőző év során kell megtenni [...]

(2) A nyilatkozatot lajstromozni kell, és e lajstromozást meg kell hirdetni.”

15 Az egységes benelux formatervezésiminta-oltalmi egyezményre vonatkozó indokolás kimondja:

„21. cikk

[...] A [(3) bekezdés] egyrészt a közönség biztonsága követelményeinek, másrészt a két oltalom egyidejű fennállása lehetőségének összehangolására irányul. Célszerű ugyanis, hogy ez a nyilvántartás a lehető legteljesebb áttekintést adja az oltalom alatt álló mintákról.

Ennek érdekében [ez a bekezdés] előírja, hogy az a szerző, aki célszerűnek ítéli, hogy formatervezésiminta-oltalmi bejelentés útján is oltalomban részesüljön, főszabály szerint a formatervezésiminta-oltalom lejárta előtt, külön nyilatkozatot köteles tenni. A közönség biztonságának garantálása érdekében elengedhetetlennek tűnt, hogy e nyilatkozat elmaradása esetén kellően szigorú szankciók kerüljenek alkalmazásra; a be nem jelentett szerzői jogi igény a vele egyidejűleg fennálló formatervezésiminta-oltalmi jog megszűnésével egy időben megszűnik [...]

24. cikk

A nyilatkozatot főszabály szerint a formatervezésiminta-oltalmi jog megszűnése előtt kell megtenni.

[...]”

16 A 2002. június 20-án Brüsszelben kelt, és 2003. december 1-jén hatályba lépett, a formatervezési mintáról szóló egységes benelux törvény módosításáról szóló jegyzőkönyv U. pontja szerint:

„A »Kiemelkedő művészi jelleggel bíró formatervezési minták« című II. fejezet az alábbiak szerint módosul:

[...]

(2) A 21. cikk és a 24. cikk hatályát veszti.

[...]”

17 A Benelux államok kormányainak a formatervezési mintáról szóló egységes benelux törvény módosításáról szóló a 2002. június 20-i jegyzőkönyvnek a fenntartó nyilatkozat követelményére vonatkozó közös magyarázata kimondja:

„A 21. cikk [3. bekezdését] és az azzal összefüggő 24. cikk folyamatosan kritika tárgyát képezte. E cikkek értelmében a valamely terméken fennálló formatervezésiminta-oltalom és szerzői jog jogosultjának a Benelux lajstromba bejegyzendő fenntartó nyilatkozatot kell tennie, ha fent szeretné tartani a szerzői jogot a formatervezésiminta-oltalmi jog megszűnését vagy megsemmisítését követően. A cikket korábban azért illesztették az [egységes törvénybe], mert azon jogok közzététele, amelyek tekintetében védelmet igényelnek, az [egységes törvény] egyik legfontosabb alapelvét képezi. A [holland] Hoge Raad időközben megállapította, hogy az említett rendelkezés nem áll összhangban az irodalmi és a művészeti művek védelméről szóló Berni Egyezmény 5. cikkének (2) bekezdésével, amely úgy rendelkezik, hogy az egyezmény által védett műveik tekintetében a szerzők a szerzői joguk élvezete és gyakorlása tekintetében nincsenek semmiféle alakszerűséghez kötve (HR 2000. május 26., RvdW 2000, 141). A TRIPS-megállapodás 9. cikke ezen túlmenően a Berni Egyezmény e cikkének betartására kötelezi a szerződő államokat. Az előzőekben említett szempontok indokolttá teszik a 21. cikk [(3) bekezdésének] és a 24. cikknek a hatályon kívül helyezését.”

A holland jog

18 A 93/98 irányelvet az 1995. december 21-i Wet tot wijziging van de Auteurswet 1912 en de Wet op de naburige rechten (a szerzői jogról szóló 1912-es törvény és a szomszédos jogokról szóló törvény módosításáról szóló törvény; Stb. 1995., 652. sz.) ültette át a holland jogba. Ez a törvény 1995. december 29-én lépett hatályba.

19 Az említett törvény által bevezetett módosításokat követően az 1912. szeptember 23-i szerzői jogról szóló törvény (Auteurswet) 51. cikke (1) bekezdésének a következő a szövege:

„A jelen törvény szerinti védelmi idők – a jelen cikk hatálybalépésétől kezdődően – azokra a művekre vonatkoznak, amelyek 1995. július 1-jén az Európai Unió legalább egy tagállamában, vagy az Európai Gazdasági Térségről szóló 1992. május 2-i megállapodás legalább egy részes államában szerzői jogi védelem alatt álltak.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

20 A Montis bútorok tervezésével és gyártásával foglalkozik.

21 1983-ban Gerard van den Berg, a Montis korábbi igazgatója és többségi részvényese, megtervezte a „Charly” nevű karosszéket és a „Chaplin” nevű széket. A karosszék és a szék mérete különböző, a formájuk azonban hasonló. 1988. április 19-én a „Charly” nevű karosszék és a „Chaplin” nevű szék tekintetében nemzetközi formatervezési minta bejelentésére került sor, amely a formatervezési minta jogosultjaként a Montist, tervezőként G. van den Berget jelölte meg. Ezt a bejelentést 1988. július 12-én lajstromozták.

22 Az 1990-es év során G. van den Berg az e székeken fennálló szerzői jogait a Montisra ruházta.

23 Az említett formatervezési minták oltalmi idejének lejártakor a Montis nem tett az egységes törvény 21. cikkének (3) bekezdésében foglalt fenntartó nyilatkozatot. Következésképpen mind a formatervezési mintára vonatkozó jogok, mind a szerzői jogok – amelyeknek az érintett székek tekintetében ez a társaság volt a jogosultja – 1993. április 18-án megszűntek.

24 A 2008-as év során a Montis keresetet terjesztett a rechtbank 's-Hertogenbosch ('s-hertogenboschi elsőfokú bíróság, Hollandia) elé a Goossens ellen azzal az indoklással, hogy ez a társaság az általa működtetett bútorüzletekben eladásra kínálta a mintaoltalom alatt álló „Beat" nevű széket, ami a felperes állítása szerint sérti a „Charly" és a „Chaplin" nevű székeken fennálló szerzői jogait. A Goossens a védekezésében úgy érvelt, hogy a fenntartó nyilatkozat hiányában ezek a szerzői jogok megszűntek. Erre az érvelésre válaszolva a Montis elsődlegesen azt állította, hogy az egységes törvény 21. cikke (3) bekezdésének 2003. december 1-jei hatályon kívül helyezése miatt úgy kell tekinteni, hogy ezek a szerzői jogok feléledtek, mivel szerinte ennek a hatályon kívül helyezésnek visszaható hatálya van. Másodlagosan a Montis úgy érvelt, hogy a szerzői jogait a 93/98 irányelv elfogadása következtében is feléledtnek kell tekinteni.

25 Miután első fokon és a fellebbezési eljárásban részben pervesztes lett, a Montis felülvizsgálati kérelmet terjesztett a Hoge Raad der Nederlanden (legfelsőbb bíróság, Hollandia) elé.

26 Ezen eljárás során a Hoge Raad der Nederlanden (legfelsőbb bíróság, Hollandia) a Montis által hivatkozott érvet – amely szerint 1995. július 1-jén az egyik székre vonatkozó formatervezési minta az egyik, Holland Királyságtól eltérő tagállamban még védelem alatt állt – azzal az indokkal utasította el, hogy az késedelmesen került előterjesztésre.

27 Mivel a Hoge Raad der Nederlandenben (legfelsőbb bíróság, Hollandia) kétségek merültek fel azzal kapcsolatban, hogy a szerzői jogról szóló egységes törvény 21. cikke (3) bekezdésének és 24. cikkének hatályon kívül helyezése milyen következményekkel jár a fenntartó nyilatkozat hiányában korábban megszűnt szerzői jogokra, ez a bíróság a 2013. december 13-i határozatában előzetes döntéshozatal céljából két kérdést terjesztett a Benelux Gerechtshof (Benelux Bíróság) elé.

28 A Benelux Gerechtshof (Benelux Bíróság) álláspontja szerint a Hoge Raad der Nederlanden (legfelsőbb bíróság, Hollandia) által hivatkozott kételyek csak abban az esetben állhatnak fenn, ha a 93/98 irányelvvel semmiképpen nem ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely azt írja elő, hogy a szerzői jognak az egységes törvény 21. cikke (3) bekezdésének hatályon kívül helyezését megelőző megszűnése esetén ezt a megszűnést véglegesnek kell tekinteni.

29 E körülmények között a Benelux Gerechtshof (Benelux Bíróság) felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) Alkalmazandó-e a 93/98 irányelv 13. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 10. cikke szerinti védelmi idő olyan szerzői jogokra, amelyek eredetileg védelemben részesültek a szerzői jogra vonatkozó nemzeti jogszabályoknak megfelelően, de 1995. július 1-je előtt megszűntek valamely alaki követelmény teljesítésének elmulasztása, illetve nem időben történő teljesítése – konkrétan az egységes törvény 21. cikkének [(3) bekezdése] értelmében vett fenntartó nyilatkozat megtételének elmulasztása, illetve nem időben történő megtétele – miatt?

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén:

Úgy kell-e értelmezni a 93/98 irányelvet, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti jogi szabályozás, amelynek eredményeként a valamely iparművészeti művön fennálló, 1995. július 1-je előtt valamely alaki követelmény teljesítésének elmulasztása miatt megszűnt szerzői jog végleg megszűntnek minősül?

3) A második kérdésre adott igenlő válasz esetén:

Amennyiben az érintett szerzői jog a nemzeti jogszabályoknak megfelelően olyannak tekintendő, amely valamely időpontban újraéled vagy újrakeletkezett: mely időponttól következik, illetve következett ez be?"

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első és a második kérdésről

30 Az első és a második kérdésével, amelyeket együttesen kell megvizsgálni a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, először is, hogy a 93/98 irányelv 13. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 10. cikkének (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az ebben az irányelvben foglalt védelmi időket alkalmazni kell azokra a szerzői jogokra, amelyek a nemzeti jogszabály alapján kezdetben védelemben részesültek, de amelyek 1995. július 1-je előtt megszűntek. Másodszor a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a 93/98 irányelvvel ellentétes-e az a nemzeti jogszabály, amely a szerzői jog alapján, az alapeljáráshoz hasonlóan, kezdetben védelemben részesített valamely művet, amely azonban ezt követően egy alaki követelmény teljesítésének elmulasztása miatt ezt a jogot véglegesen megszüntette.

31 Elöljáróban emlékeztetni kell arra, hogy a 93/98 irányelv 10. cikkének (2) bekezdése szerint az ezen irányelvben foglalt védelmi időket minden olyan műre vagy teljesítményre alkalmazni kell, amely az ezen irányelv 13. cikke (1) bekezdésében meghatározott időpontban, azaz 1995. július 1-jén – a szerzői jogra vagy a szomszédos jogokra vonatkozó nemzeti rendelkezéseknek megfelelően – vagy legalább egy tagállamban védelemben részesül, vagy amely ezen időpontban megfelel a 92/100 irányelvben foglalt védelmi feltételeknek.

32 Ami az első feltételt illeti, a Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik, és amint arra a főtanácsnok indítványának 63. pontjában rámutatott, az alapügyben tárgyát képező művek kezdetben védelemben részesültek abban az államban, amelyben a védelmet igényelték, ezt követően azonban ez a védelem 1995. július 1-je előtt megszűnt, másrészt úgy kell tekinteni, hogy ebben az időpontban ezek a művek egyetlen másik tagállamban sem álltak védelem alatt.

33 Mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróság által előterjesztett első kérdés alapján arra lehet következtetni, hogy bizonyos esetekben az első feltétel végrehajtása az érintett nemzeti jog által a 93/98 irányelv 13. cikkének (1) bekezdésében foglalt időpont előtt megszüntetett, és más tagállam területén védelemben nem részesülő jogok feléledését eredményezheti, mivel ez a feltétel azt jelenti, hogy az ebben az irányelvben foglalt védelmi idők azokra a művekre vonatkoznak, amelyek szerzői jogi védelme ezáltal a megszűnését megelőző állapotba áll vissza.

34 Ebben a tekintetben mindazonáltal rá kell mutatni arra, hogy a 93/98 irányelvben foglalt védelmi idők alkalmazására vonatkozó két alternatív feltétel megfogalmazásánál ezen irányelv 10. cikkének (2) bekezdésében a kijelentő mód, jelen idő használata arra utal, hogy a törvényhozó szándéka szerint azon helyzetből eredő jogi következményeket kell levonni, amely pontosan 1995. július 1-jén, és nem valamely korábbi vagy későbbi időpontban állt fenn.

35 Következésképpen, ha egy adott nemzeti jogszabály alapján a szerzői jogoknak a 93/98 irányelv 13. cikkének (1) bekezdésében foglalt időpont előtti megszűnése miatt ebben az időpontban ezek a jogok már nem részesültek védelemben, a 93/98 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének értelmében az érintett műre nem vonatkoznak az utóbbi rendelkezésben foglalt védelmi idők.

36 Ez a jogalkotói megoldás magában foglalja a szerzett jogok védelmének elvét, amelyre a 93/98 rendelet (27) preambulumbekezdése utal. Ez az elv ugyanis pontosan a művek azon jóhiszemű hasznosítási cselekményeire alkalmazható, amelyekre azon időpontot követően került sor, amikortól ezek a művek már semmilyen védelemben nem részesültek.

37 Ennélfogva meg kell állapítani, hogy a 93/98 irányelv 13. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 10. cikkének (2) bekezdésében foglalt első feltételt úgy kell értelmezni, hogy az említett irányelvben foglalt védelmi időket nem kell alkalmazni azokra a szerzői jogokra, amelyek a nemzeti jogszabály alapján kezdetben védelemben részesültek, de amelyek 1995. július 1-je előtt megszűntek, és amelyek más tagállam területén nem részesülnek védelemben.

38 Ezt a következtetést nem teheti kétségessé az a körülmény, hogy e szerzői jogok 1995. július 1-je előtti megszűnése nyilvánvalóan nem volt összhangban a Berni Egyezmény 5. cikkének (2) bekezdésével, amely szerint a szerzői jogok élvezete és gyakorlása nincs kötve semmiféle alakszerűséghez.

39 Ebben a tekintetben hangsúlyozni kell először is, hogy az uniós jogalkotó azt a megoldást választotta, hogy a 93/98 irányelv 10. cikkének (2) bekezdésében előírt első feltétel azokra művekre vagy teljesítményekre vonatkozzon, amelyek „a szerzői jogra vagy a szomszédos jogokra vonatkozó nemzeti rendelkezéseknek megfelelően” védelmet élveznek. Ebből következik, hogy ennek a rendelkezésnek nem tárgya és nem is célja azon feltételek meghatározása, amelyek esetén ez a védelem 1995. július 1-je előtt megszűnhet, mivel ezt a kérdést továbbra is az alkalmazandó nemzeti jogszabályok szabályozzák.

40 Másodszor, az Unió nevében jóváhagyott TRIPS-megállapodás 9. cikkének (41) bekezdéséből kétségtelenül az következik, hogy az Uniónak be kell tartania, többek között a Berni Egyezmény 5. cikkének (2) bekezdését. Ezen egyezmény 65. cikkének (1) bekezdéséből azonban kitűnik, hogy az 1995. január 1-jén lépett hatályba, vagyis mind a 93/98 irányelv elfogadásának időpontjánál, azaz 1993. október 29-nél, mind ezen irányelv 1993. november 19-i hatálybalépésének időpontjánál későbbi időpontban. Ezenfelül rá kell mutatni, hogy a TRIPS-megállapodás 65. cikkének (1) bekezdése értelmében az Unió nem volt köteles e megállapodás kikötéseit 1996. január 1-je előtt alkalmazni.

41 Következésképpen a 93/98 irányelvnek a TRIPS-megállapodással összhangban való értelmezésére vonatkozó kötelezettség semmiképpen nem járhat azzal, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló helyzetben ezen irányelv 10. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a Berni Egyezménynek nyilvánvalóan nem megfelelő nemzeti szabály alapján 1995. július 1-je előtt megszűnt szerzői jogokra e megszűnés indoka miatt az említett irányelv szerinti védelmi idők vonatkozzanak.

42 Ami az e rendelkezésben előírt második feltételt illeti, meg kell állapítani, amint arra a kérdést előterjesztő bíróság is rámutatott, hogy azok a székek, amelyeken 1993. április 18-ig fennálltak a Montis szerzői jogai, olyan iparművészeti alkotásoknak minősülnek, amelyekre nem vonatkozik a 92/100 irányelv, amelynek hatálya a 2. cikkének (3) bekezdése szerint nem terjed ki a bérleti és a haszonkölcsönzési jogra. Ebből következik, hogy az említett irányelv e művek vonatkozásában semmiképpen sem határozhatta meg a védelmi kritériumokat.

43 Úgy tűnik tehát, hogy a 93/98 irányelv 10. cikke (2) bekezdésében foglalt egyik vagylagos feltétel sem teljesült.

44 A fentiekből következően úgy kell tekinteni, hogy a 93/98 irányelvvel nem ellentétes az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, hatályon kívül helyező nemzeti szabályozás, amelynek nincs restitutív hatálya, tehát a jogokat véglegesen megszünteti azon tény ellenére, hogy az utóbbiak 1995. július 1-je előtti megszüntetése nem egyeztethető össze a Berni Egyezmény 5. cikkének (2) bekezdésével.

45 Erre tekintettel rá kell mutatni, hogy ezzel a megállapítással nem ellentétes, hogy az érintett tagállam, az alapügyben szóban forgóhoz hasonló ügyben eleget tegyen a Berni Egyezmény 5. cikkének (2) bekezdéséből eredő kötelezettségeinek, és vállalja az ezen egyezmény esetleges megsértéséből eredő felelőssége megállapításának következményeit.

46 A fenti megállapítások összességére tekintettel az első és a második kérdésre az alábbiak szerint kell válaszolni:

– A 93/98 irányelv 13. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 10. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az ebben az irányelvben foglalt védelmi időket nem kell alkalmazni azokra a szerzői jogokra, amelyek a nemzeti jogszabály alapján kezdetben védelemben részesültek, de amelyek 1995. július 1-je előtt megszűntek.

– A 93/98 irányelvet úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az a nemzeti jogszabály, amely az alapeljáráshoz hasonlóan, kezdetben a szerzői jog alapján védelemben részesített valamely művet, amely azonban ezt követően egy alaki követelmény teljesítésének elmulasztása miatt ezt a jogot véglegesen megszüntette.

A harmadik kérdésről

47 Tekintettel az első és második kérdésre adott válaszra, a harmadik kérdésre nem szükséges válaszolni.

A költségekről

48 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

A szerzői jog és egyes szomszédos jogok védelmi idejének összehangolásáról szóló, 1993. október 29-i 93/98/EGK tanácsi irányelv 13. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 10. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az ebben az irányelvben foglalt védelmi időket nem kell alkalmazni azokra a szerzői jogokra, amelyek a nemzeti jogszabály alapján kezdetben védelemben részesültek, de amelyek 1995. július 1-je előtt megszűntek.

A 93/98 irányelvet úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az a nemzeti jogszabály, amely az alapeljáráshoz hasonlóan, kezdetben a szerzői jog alapján védelemben részesített valamely művet, amely azonban ezt követően egy alaki követelmény teljesítésének elmulasztása miatt ezt a jogot véglegesen megszüntette.

Aláírások